

ΣΤΕΦΑΝ, ΠΑΜΕ ΠΛΑΤΕΙΑ;

Εξησε τη γαλλική Αντίσταση, ήταν η πηγή έμπνευσης για το πιο γνωστό έργο του Τρυφό, προβληματίστηκε με την ηγεμονία του Σαρκοζί. Και τώρα, στα 93 χρόνια του, ο **Στεφάν Εσέλ** γράφει ένα βιβλίο που μοιάζει να απευθύνεται κατευθείαν στην ψυχή των λαών της Ευρώπης. Ο συγγραφέας του «Αγανακτήστε!» παραθέτει τις σκέψεις του σε αυτήν τη συζήτηση με το ΒΗΜαζινο. Συνέντευξη στον Γιώργο Αρχιμανδρίτη.

Είμαι 93 ετών, το τέλος δεν είναι μακριά. Τούτο 'δω είναι ίσως το τελευταίο πράγμα που κάνω» είναι η φράση με την οποία αρχίζει το βιβλίο-εκδοτικό φαινόμενο του Στεφάν Εσέλ με τον επίκαιρο τίτλο «Αγανακτήστε!». «Πρόκειται για μια εκπληκτική σύμπτωση» μου λέει. «Το βιβλίο κυκλοφόρησε σε μια περίοδο της ιστορίας των ανθρώπινων κοινωνιών κατά την οποία η διαμαρτυρία του πολίτη είναι πολύ σημαντική και μπορεί να φτάσει πολύ πιο μακριά από την αντιπολιτευτική δράση των μεγάλων κομμάτων. Η έννοια της αγανάκτησης εξαπλώθηκε πολύ γρήγορα σε πολλές χώρες και πιστεύω ότι το βιβλίο αυτό συνέβαλε στη διατύπωσή της». Έτσι άρχισε η συζήτησή μας με τον μικρό Καντί, τον γιο της ηρωίδας που ενσάρκωνε η Ζαν Μορό στην ταινία του Φρανσουά Τρυφό «Ζυλ και Τζιμ» (1962), ο οποίος έγινε έπειτα διπλωμάτης, συντελεστής της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, γλίτωσε από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης του Μπούχενβαλντ και του Ντόρα-Μίτελμπαου και παρέμεινε ως σήμερα ένας ακούραστος αγωνιστής που καλεί τους πολίτες της παγκόσμιας κοινότητας να αγανακτήσουν και να στρατευθούν.

Στεφάν Εσέλ, πώς γεννήθηκε η ιδέα αυτού του μικρού, αλλά φιλόδοξου κειμένου; «Γεννήθηκε όταν μερικοί γάλλοι αντιστασιακοί συναντηθήκαμε σε μια περιοχή των Άλπεων και μιλήσαμε με πολλούς πολίτες που είχαν θυμώσει με τον πρόεδρο Σαρκοζί, ο οποίος προσπαθούσε να οικειοποιηθεί την περιοχή αυτή που για εμάς συμβόλιζε το Εθνικό Συμβούλιο Αντίστασης και τη διακήρυξη των θεμελιωδών κοινωνικών και ανθρώπινων αρχών που υποδείκνυαν την κατεύθυνση που έπρεπε

να ακολουθήσει η Γαλλία μετά την απελευθέρωση. Στόχος του μικρού αυτού βιβλίου ήταν να υποδείξει με τη σειρά του ότι ο καθένας έχει δικαίωμα να αγανακτεί όταν οι αρχές αυτές δεν στηρίζονται από μια κυβέρνηση ή από μια ομάδα ανθρώπων. Καλεί τον αναγνώστη να κοιτάξει γύρω του, να εντοπίσει ό,τι του φαίνεται απαράδεκτο και να εκφράσει την αγανάκτησή του για αυτό. Βέβαια, δεν αρκεί μόνο να αγανακτεί κανείς. Πρέπει επίσης να δρα. Η δράση αυτή, όμως, πρέπει να είναι μη βίαιη και στόχος της πρέπει να είναι η αλλαγή του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί η δημοκρατία μας. Ελπίζω ότι στην Ελλάδα, η οποία βρίσκεται σήμερα σε ένα δύσκολο σημείο της πορείας της, δεν θα ερμηνεύσει κανείς αυτό το βιβλίο ως ένα κάλεσμα σε εξέγερση ενάντια στην αριστερή και θαρραλέα ελληνική κυβέρνηση. Η σειρά των αναγκών αλλαγών που προσπαθεί να υλοποιήσει πρέπει να στηριχθεί από τους πολίτες».

Τον τελευταίο καιρό στην Ελλάδα σημειώθηκαν ταραχές και επεισόδια αντίθετα με την ιδέα της μη βίαιης δράσης που υπερασπίζετε, τόσο από την πλευρά της Αστυνομίας όσο και από την πλευρά των αγανακτισμένων πολιτών... «Θα επαναλάβω αυτό που είπα και στους φίλους μου τους Ισπανούς που συγκεντρώθηκαν σε πλατείες της Μαδρίτης και της Βαρκελώνης και ερμήνευσαν την προτροπή "Αγανακτήστε!" ως ένα μήνυμα που μπορεί να εμπεριέχει βία. Η αγανάκτηση όμως δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να οδηγήσει σε τέτοιες πράξεις, διότι αυτές είναι που ενισχύουν τη βία των Αρχών. Η έννοια της βίας είναι ασυμβίβαστη με την έννοια του υπεύθυνου πολίτη. Η μη βία είναι ένα πιο σίγουρο μέσο για να δοθεί τέλος στη βία. Όλες οι εκδηλώσεις αντίστασης, συμπεριλαμβανομένης της αντίστασης κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ή της αντίστασης >>

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο: **ΒΗΜΑ**GAZINO

Ημερομηνία: Κυριακή, 21-08-2011

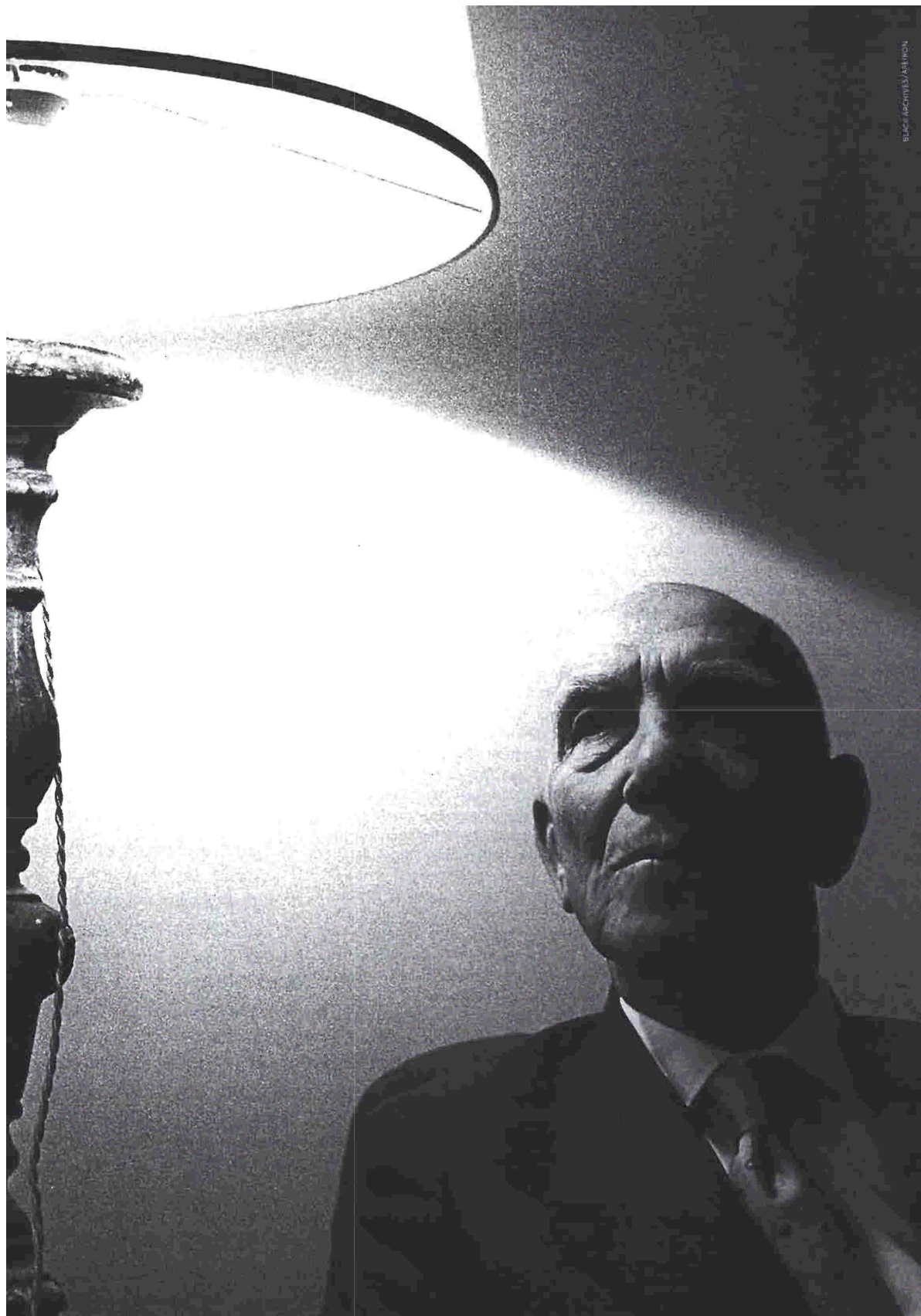
Σελίδα: 40,41,42,43 (2 από 4)

Μέγεθος: 2242 cm²

Μέση κυκλοφορία: 115120

Επικοινωνία εντύπου: (211) 365.7000

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

στην εποχή της αποαποικιοποίησης αντιμετώπισαν τον πειρασμό της βίας, κάτι που είναι κατανοητό, επειδή οι άνθρωποι που καταπιέζονται θέλουν να δείξουν τη δύναμη και την αποφασιστικότητα τους. Αλλά εγώ πιστεύω ότι πετυχαίνει κανείς καλύτερα αποτελέσματα όταν παραμένει αποφασισμένος να δράσει ειρηνικά. Αυτό το μήνυμα έστειλα στους φίλους μου τους Ισπανούς και το ίδιο μήνυμα θέλω να στείλω τώρα και στους φίλους μου της Ελλάδας. Μπορεί βραχυπρόθεσμα η ειρηνική αντίσταση να φαίνεται λιγότερο αποτελεσματική, αλλά μακροπρόθεσμα μόνο αυτή μπορεί να κερδίσει την κοινή γνώμη και, συνεπώς, να αλλάξει τη στάση των κυβερνήσεων».

Πώς βλέπετε την κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα η Ελλάδα; «Όπως όλοι οι Ευρωπαίοι, πιστεύω ότι είναι απαραίτητο η Ευρώπη να σταθεί στο πλευρό της ελληνικής κυβέρνησης και να βοηθήσει τη χώρα με κάθε τρόπο – πράγμα που δεν έχει κάνει ως τώρα – ώστε να ξαναμπει στην πρότερη πορεία ανάπτυξης της. Είμαι δυσαρεστημένος από την αναγκαιότητα, αλλά ανεπαρκή βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΔΝΤ προς την Ελλάδα. Πιστεύω ότι θα έπρεπε να δείξουν μεγαλύτερη κατανόηση για την κατάσταση της χώρας και, πάνω απ' όλα, να μην της ζητήσουν επαχθή και σύντομη αποπληρωμή του χρέους της».

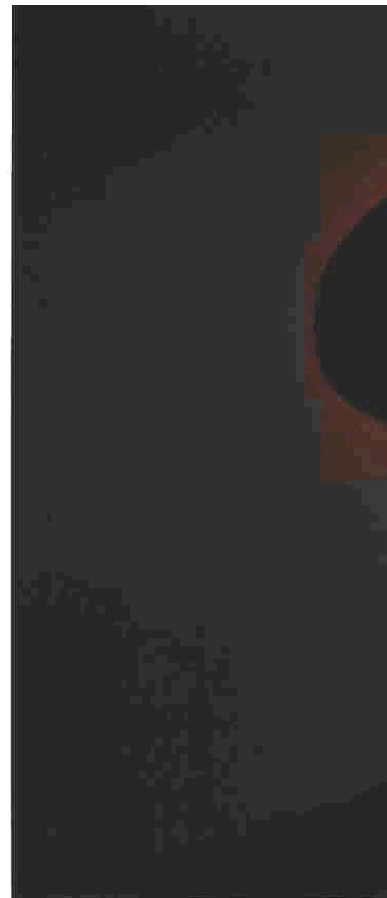
Στο βιβλίο σας χαρακτηρίζετε την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα ως περίοδο οπισθοδρόμησης. Πού την αποδίδετε; «Στο ότι εδώ και περίπου δέκα χρόνια οι χρηματοοικονομικές δυνάμεις ασκούν υπερβολική επιρροή στις δημοκρατικές κυβερνήσεις. Η νεοφιλελεύθερη και συντηρητική οικονομία ενισχύθηκε ιδιαίτερα μετά την πτώση των Δίδυμων Πύργων και την προεδρία του Τζορτζ Μπους που είχε αποτέλεσμα τον πόλεμο στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ. Θεωρώ, λοιπόν, ότι βρισκόμαστε σε μια φάση οπισθοδρόμησης σε σχέση με τις αξίες της δημοκρατίας».

Πιστεύετε ότι οι αρχηγοί των κρατών και οι κυβερνήσεις τους μπορούν να αλλάξουν τα πράγματα ή το λεγόμενο «σύστημα» αποδεικνύεται πιο δυνατός; «Προς το παρόν, το σύστημα φαίνεται να νικάει ακόμη και την ισχυρή μεταρρυθμιστική θέληση του Μπαράκ Ομπάμα ή της ελληνικής κυβέρνησης, για την οποία τρέφω πολύ μεγάλη συμπάθεια. Δυσκολεύονται, όμως, να αποδεσμευτούν από τις χρηματοοικονομικές δυνάμεις. Σε αυτό μπορεί να τους φανεί χρήσιμη η στήριξη των πολιτών, αφού μπορούν να αντλήσουν θάρρος από αυτή για να αντιδράσουν στις πιέσεις που τους ασκούνται. Και έπειτα, σήμερα αντιμετωπίζουμε το εξής παράδοξο. Μιλάνε για αδυναμία να εξασφαλιστούν οι συντάξεις των πολιτών και η πρόσβασή τους στο σύστημα Υγείας, τη στιγμή που έχουμε πολύ περισσότερα χρήματα

απ' ό,τι πριν από μερικές δεκαετίες. Απία για αυτό το παράδοξο είναι η δυσλειτουργία των αγορών. Τους επιτρέψαμε να υπερισχύσουν των θεμελιωδών κοινωνικών ιδεών, με αποτέλεσμα την άνιση κατανομή του πλούτου. Αν ο ολοένα αυξανόμενος πλούτος ήταν δίκαια καταμεμημένος, θα μπορούσε να εξασφαλίσει σε όλους σωστή σύνταξη, σωστή Παιδεία, Υγεία, κατοικία και όλα τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Και επειδή η οικονομία απέκλινε από τον δρόμο της και έφτασε σε υπερβολές, όπως με την Enron και τη Lehman Brothers, δεν μπορούν να ικανοποιηθούν οι βασικές ανάγκες των πολιτών. Εχουμε, λοιπόν, κάθε λόγο να αγανακτούμε για την έλλειψη θάρρους από μέρους των κυβερνήσεων που δεν μπορούν να κρατήσουν σθεναρή αντίσταση απέναντι στις αγορές. Βρισκόμαστε παγκοσμίως σε μια πολύ επικίνδυνη φάση της ανάπτυξης των κοινωνιών και χρειαζόμαστε έναν νέο τρόπο σκέψης. Χωρίς αυτόν, οι δυνάμεις της ανεξέλεγκτης φιλελεύθερης οικονομίας θα μας εξουσιάζουν με τρόπο καθοριστικό».

Πόσο εύκολο είναι αυτό στην περίοδο της παγκοσμιοποίησης κατά την οποία οι ανεπτυγμένες χώρες δεν έχουν τις ίδιες ανάγκες και επιθυμίες με τις αναπτυσσόμενες; Πώς μπορεί να επτευχθεί εναρμόιση αυτού του είδους; «Πρέπει να απευθυνθούμε για τον σκοπό αυτόν στον ΟΗΕ, τον μόνο παγκόσμιο οργανισμό που αριθμεί 193 χώρες-μέλη. Στα θέματα για τα οποία λαμβάνει επαρκή στήριξη από τις χώρες-μέλη του μπορούν να βρεθούν λύσεις. Η παγκόσμια κοινότητα δεν είναι εντελώς χαοτική και αποδιοργανωμένη. Τα προβλήματα, όμως, είναι πολλά και δεν βλέπω άλλον τρόπο να λυθούν από τη συσπείρωση των πολιτών όλων των κοινωνιών. Για παράδειγμα, όσον αφορά το μέλλον του πλανήτη, όλες οι κοινωνίες συμφωνούν πλέον ότι πρέπει να υπάρξει μια πιο θετική σχέση με τη Γη, μεγαλύτερος σεβασμός προς τη φύση, το κλίμα, το περιβάλλον. Ο ΟΗΕ οργάνωσε μια μεγάλη διάλεξη πάνω στο θέμα αυτό το 1992 στο Ρίο, το 2002 στο Γιοχάνεσμπουργκ και θα το κάνει ξανά του χρόνου στο Ρίο. Έχει ήδη προταθεί μια ατζέντα, αλλά προς το παρόν οι κυβερνήσεις των πιο ισχυρών κρατών δεν έχουν συμφωνήσει, ενώ ξέρουν ότι πρέπει επειγόντως να το κάνουν για να αποφευχθεί η καταστροφή της φύσης και του πλανήτη».

Η ευαισθησία σας σε θέματα περιβάλλοντος σας ώθησε να στηρίξετε τους Οικολόγους στις ευρωεκλογές του 2009 και όχι τους Σοσιαλιστές; «Κοιτάξτε. Εγώ ανήκω στο Σοσιαλιστικό Κόμμα και το στηρίζω τόσο στη Γαλλία όσο και στις άλλες χώρες, όπως η Ελλάδα. Πιστεύω, όμως, ότι ο σχηματισμός που στη Γαλλία λέγεται "Ευρώπη Οικολογία – Οι Πράσινοι" (EELV), ο οποίος υπάρχει και στη

«Προς το παρόν, το σύστημα φαίνεται να νικάει ακόμη και την ισχυρή μεταρρυθμιστική θέληση του Μπαράκ Ομπάμα ή της ελληνικής κυβέρνησης, για την οποία τρέφω πολύ μεγάλη συμπάθεια. Δυσκολεύονται, όμως, να αποδεσμευτούν από τις χρηματοοικονομικές δυνάμεις. Σε αυτό μπορεί να τους φανεί χρήσιμη η στήριξη των πολιτών, αφού μπορούν να αντλήσουν θάρρος από αυτήν για να αντιδράσουν στις πιέσεις που τους ασκούνται»

Φαίνεται ότι σας έχουν σημαδέψει τα φαινόμενα του 2002 που οδήγησαν την Αριστερά στην αποτυχία και στην αποχώρηση του Λιονέλ Ζοσπέν από την πολιτική σκηνή... «Το 2002 εγώ είχα ψηφίσει τον Λιονέλ Ζοσπέν. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα όμως είχε κατακερματιστεί σε τέσσερα-πέντε διαφορετικά ρεύματα με αντίστοιχες υποψηφιότητες, με αποτέλεσμα οι ψήφοι του κεντρικού σοσιαλιστή υποψηφίου να είναι λιγότερες από τις ψήφους για το Εθνικό Μέτωπο του Λεπέν. Ήταν μια αιματηρή αποτυχία. Σήμερα δεν πρέπει να αφήσουμε να ξανασυμβεί κάτι τέτοιο. Οφείλει, λοιπόν, η Αριστερά να επιλέξει έναν μοναδικό υποψήφιο και να τον στηρίξει με όλες τις δυνάμεις της. Πιστεύω ότι ο κίνδυνος μιας Δεξιάς πιο δυνατής στον πρώτο γύρο το 2012 είναι λιγότερο σημαντικός σήμερα απ' ό,τι το 2002. Το παράδειγμα του 2002 οδήγησε τη γαλλική Αριστερά στη θέσπιση εσωκομματικών εκλογών προκειμένου να οριστεί ένας αρχηγός ο οποίος θα απολαμβάνει τη στήριξη όλων. Πρόκειται για ένα χρήσιμο μέτρο προστασίας που θα φέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα».

Για το ελληνικό Σοσιαλιστικό Κόμμα ποια είναι η γνώμη σας; «Γνωρίζω ότι το ΠαΣοΚ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του τρόπου διακυβέρνησης του ελληνικού κράτους. Εχω εμπιστοσύνη στο κόμμα αυτό, διότι κατάφερε να εξουδετερώσει την υπερβολική επιρροή της Δεξιάς και πιστεύω ότι θα συνεχίσει να προσφέρει στην Ελλάδα τον ανοιχτό ορίζοντα που χρειάζεται».

Στο βιβλίο σας γράφετε για τη φυσική αισιοδοξία σας η οποία σας οδηγεί στο να θέλετε να είναι εφικτό ό,τι είναι επιθυμητό. Τι εννοείτε με αυτό; «Εννοώ πως όταν κάτι είναι ευκαίιο, σίγουρα θα υλοποιηθεί. Ετσι προόδευσαν οι ανθρωπίνες κοινωνίες και έφτασαν στο σημερινό σημείο εξέλιξής τους. Από μια ανθρωπότητα ατελή, καταλήξαμε να είμαστε σήμερα σχεδόν επτά δισεκατομμύρια άνθρωποι που καταφέρνουν να ζουν μαζί χωρίς να πολεμούν πολύ μεταξύ τους. Πρόκειται για εκπληκτική πρόοδο».

Κλείνοντας, θα ήθελα να μου πείτε ένα τελευταίο μήνυμα που θα θέλατε να απευθύνετε στους Έλληνες. «Κατ' αρχάς, κουράγιο. Πρέπει να δράσετε, διότι, αν εγκαταλείψετε τον αγώνα, θα πάψετε να είστε άξιοι και υπεύθυνοι πολίτες. Και έπειτα, εμπιστοσύνη, επειδή πρέπει να ξέρετε ότι μόνο με κοινή προσπάθεια και δουλειά μπορούν να ξεπεραστούν τα προβλήματα και μπορεί να πραγματοποιηθεί το όραμα μιας ευτυχισμένης δημοκρατίας». ●

*** Το βιβλίο «Αγανακτήστε!» του Στεφάν Εσέλ κυκλοφορεί σε μετάφραση της Σώτης Τριανταφύλλου από τις εκδόσεις Πατάκη.**

Γερμανία και σε πολλές άλλες χώρες, φέρνει κάτι νέο και ως εκ τούτου είναι απαραίτητος στη σημερινή πολιτική σκηνή. Την Αριστερά δεν πρέπει να την απασχολεί μόνο η κοινωνική δικαιοσύνη, αλλά και ο αγώνας ενάντια στην καταστροφή του πλανήτη».

Πώς βλέπετε τη διαδικασία εσωκομματικών εκλογών που έχει θεσπίσει το γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα για την ανάδειξη του υποψηφίου για την προεδρία; «Εχω απόλυτη εμπιστοσύνη στη Μαρτίν Ομπρί, η οποία έχει κάνει τεράστια προσπάθεια για να εξασφαλίσει στο Σοσιαλιστικό Κόμμα μια σταθερή δομή. Πιστεύω ότι οι εσωτερικές εκλογές που έχουν προγραμματιστεί για τον Οκτώβριο θα επιτρέψουν την ανάδειξη ενός υποψηφίου, ο οποίος ελπίζω να είναι αποτελεσματικός και να κερδίσει τη λαϊκή εμπιστοσύνη. Ο υποψήφιος αυτός πρέπει να έχει καλές σχέσεις με την Ευρώπη Οικολογία και να δουλέψουν μαζί για να αποτελέσουν μια δύναμη ταυτόχρονα αριστερή και οικολογική, και στη Γαλλία αλλά και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που είναι τόσο σημαντικό για το κοινό μέλλον μας. Προσωπικά, θα ψηφίσω τους Σοσιαλιστές, επειδή πιστεύω ότι μπορούν να κερδίσουν την προεδρία το 2012, αλλά θεωρώ ότι η Ευρώπη Οικολογία μπορεί να είναι πολύ

χρήσιμη για τις βουλευτικές εκλογές που θα ακολουθήσουν».

Πιστεύετε ότι η υπόθεση Ντομνίκ Στρος-Καν δημιούργησε σοβαρά προβλήματα στην πορεία του Σοσιαλιστικού Κόμματος προς την προεδρία; «Ειλικρινά, δεν αποδίδω μεγάλη σημασία σε αυτήν τη Ολιβερύ ιστορία που με λυπεί βαθύτατα και αφορά έναν άνθρωπο τον οποίο πάντα εκτιμούσα. Ο Ντομνίκ Στρος-Καν ήταν ένας καλός υπουργός και ένας εξαιρετικός διευθυντής του ΔΝΤ. Είναι, λοιπόν, λυπηρό που πιάστηκε σε μια τέτοια παγίδα, για την οποία έχει το μερίδιο ευθύνης του. Ας μην ασχολούμαστε, όμως, άλλο μαζί του. Δεν έχει πλέον καμία πιθανότητα να γίνει πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας. Μπορεί, ωστόσο, να συνεχίσει να προσφέρει τις ιδέες και τα προσόντα του στο γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Γιατί είναι απαραίτητο να υπάρχει μια δυνατή Αριστερά απέναντι στον Νικολά Σαρκοζί, ο οποίος αθέτησε πολλές από τις υποσχέσεις που είχε δώσει στον λαό, καθώς και πολλές από τις κοινωνικές και πολιτισμικές μας αρχές και αξίες. Έχει χάσει ένα μεγάλο μέρος της αξιοπιστίας του και γι' αυτό πιστεύω ότι στις επόμενες εκλογές έχουμε πολλές πιθανότητες να νικήσουμε και να θριαμβεύσει ο υποψήφιος της Αριστεράς».